

УДК 65.012.8:336.713

Лисенко Владислава Вікторівна

*студентка кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
Київського національного університету технологій та дизайну*

Лысенко Владислава Викторовна

*студентка кафедры финансов и финансово-экономической безопасности
Киевского национального университета технологий и дизайна*

Lysenko Vladislava

Student of the

Kyiv National University of Technology and Design

**УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ
КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ
УПРАВЛЕНИЕ СИСТЕМОЙ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА
MANAGEMENT OF THE FINANCIAL SECURITY SYSTEM OF THE
COMMERCIAL BANK**

Анотація. У статті проаналізовано поняття «фінансова безпека», виявлені фактори, які негативно впливають на фінансову безпеку комерційного банку, розроблена схема управління фінансовою безпекою.

Ключові слова: фінансова безпека банку, фактори фінансової безпеки, управління системою фінансовою безпекою комерційного банку.

Аннотация. В статье проанализировано понятие «финансовая безопасность», выявлены факторы, которые негативно влияют на финансовую безопасность коммерческого банка, разработана схема управления финансовой безопасностью.

Ключевые слова: финансовая безопасность банка, факторы

финансовой безопасности, управление системой финансовой безопасности коммерческого банка.

***Summary.** The article analyzes the concept of "financial security", identifies factors that negatively affect the financial security of a commercial bank, and develops a scheme for managing financial security.*

***Key words:** financial security of the bank, factors of financial security, management of the financial security system of a commercial bank.*

Постановка проблеми. Фінансова безпека банку представляє собою захист фінансових інтересів банку, його фінансової стійкості і середовища, в якому він функціонує. Сучасні особливості функціонування фінансових ринків зумовлюють зростання ролі фінансової безпеки для кожного комерційного банку.

Забезпечення фінансової безпеки комерційних банків та їх установ є дуже важливим ще й тому, що підрив довіри до кредитних інститутів негативно впливає на фінансову безпеку всієї країни. Насамперед, слід зазначити, що фінансова безпека банків – проблема не тільки національна, а й міжнародна. На макрорівні фінансова безпека комерційних банків в першу чергу потерпає від глобальних та міжнародних фінансових криз, головними причинами яких можуть бути: недостатній контроль над комерційними банками; слабе управління ними; надмірне державне втручання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями у сфері управління системою фінансової безпеки комерційного банку займалися такі науковці, як: С.І. Адаменко, І.А. Бланк, О.Д. Василик, К.С. Горячева, А.О. Епіфанов, М.І. Зубок, С.М. Ілляшенко, О.А. Криклій, Л.О. Лігоненко, В.П. Москаленко, О.О. Терещенко, С.Я. Салига, І.В. Сало, Е.А. Уткін, О.Й. Шевцова та багато інших.

Метою статті є проведення аналізу підходів щодо визначення

процесу управління системою фінансовою безпекою банку.

Обґрунтування отриманих наукових результатів. В сучасній науковій літературі безпека банку трактується як: стан стійкої життєдіяльності, за якого забезпечується реалізація мети банку та основних його інтересів, захист від внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих факторів незалежно від умов функціонування; властивість своєчасно й адекватно реагувати на всі негативні прояви внутрішнього і зовнішнього середовища банку; здатність протистояти різним посяганням на власність, діяльність і імідж банку, створювати ефективний захист від внутрішніх і зовнішніх загроз [1]; стан захищеності банку від внутрішніх і зовнішніх загроз [2]; система заходів, які забезпечують захищеність інтересів власників, клієнтів, працівників і керівництва банку від зовнішніх і внутрішніх загроз [3].

На основі вище зазначеного, можна підсумувати, що фінансова безпека банку – це такий стан банку (банківської системи в цілому), що характеризується здатністю протистояти можливим зовнішнім та внутрішнім загрозам банківської діяльності для забезпечення нормального функціонування та розвитку в умовах дестабілізуючого впливу оточуючого середовища та захищеності фінансових інтересів зацікавлених сторін (власників, клієнтів, працівників, керівництва, держави), а основною метою безпеки банку є забезпечення конкурентоспроможності як окремого банку, так і банківської системи, в цілому, на ринку банківських послуг та недопущення можливості отримання збитків або втрати частини прибутків внаслідок реалізації внутрішніх та зовнішніх загроз.

На наш погляд, алгоритм побудови системи фінансової безпеки банку може складатися з таких етапів:

1. Визначення стратегії розвитку банку; організаційно-штатної структури; підходів до підбору персоналу.

2. Аналіз зовнішніх і внутрішніх загроз. Аналіз кризових ситуацій, що мали місце раніше, їх причини та шляхи вирішення.

3. Проведення аудиту наявних (раніше введених) заходів щодо забезпечення фінансової безпеки та аналіз їх відповідності виявленим загрозам.

4. Моделювання нової системи фінансової безпеки банку:

- план усунення зауважень, виявлених в процесі аудиту;
- пропозиції щодо вдосконалення фінансової безпеки банку, розрахунок всіх видів необхідних додаткових ресурсів;
- плановані щомісячні витрати (бюджет) на забезпечення функціонування системи фінансової безпеки банку, визначення доцільності запланованих витрат.

5. Відповідно до визначених загроз, створення структури, головним завданням якої є забезпечення діяльності системи фінансової безпеки.

6. Експертна оцінка дієвості побудованої системи, введення її в експлуатацію.

Водночас, система фінансової безпеки банку потребує постійного контролю, вдосконалення та управління нею у зв'язку із:

- змінами у чинному законодавстві держави;
- розвитком банку, обранням ним нових напрямків діяльності;
- зміною структури та кадровими змінами;
- розвитком та впровадженням інноваційних технологій;
- зміною ринкової кон'юнктури;
- станом криміногенної обстановки в регіоні і тощо.

Питання управління фінансовою безпекою комерційного банку є порівняно новим у галузі наукових розробок, залишається недостатньо вивченим та вимагає подальших досліджень. Більшість науковців дотримуються думки, що управління фінансовою безпекою комерційного банку є процесом, який забезпечує виконання певних планових,

регулюючих, аналітичних та контрольних функцій, які спрямовані на протистояння можливих зовнішніх та внутрішніх загроз для забезпечення стійкого розвитку банку. Що стосується управління фінансовою безпекою банку, то серед праць, присвячених даному аспекту, слід виділити дослідження таких вчених, як О.І. Барановський, Ю.Н. Юденков, А. Брединский, С. Алаухов, Е.А. Тарханов, Л. Примостка та ін. [6].

Як і кожна система управління, вона повинна бути розглянута у двох аспектах. З одного боку, управління фінансовою безпекою банку є предметом управління (тобто підсистемою, яка керує), з іншого боку – управління (тобто підсистемою, яка контролюється).

Управління фінансовою безпекою органічно входить в загальну систему управління безпекою банку, являючи найважливішу його функціональну підсистему, яка забезпечує реалізацію управлінських рішень переважно в фінансовій сфері його діяльності. Саме їх рішеннями і реалізуються засади фінансової безпеки в різних умовах банківської діяльності.

Управління фінансовою безпекою банку — це діяльність, пов'язана з впливом керуючого суб'єкта на керований об'єкт з метою досягнення певних результатів. В широкому розумінні воно являє собою особливий вид діяльності, який здатний перетворити неорганізований процес в ефективну цілеспрямовану і продуктивну групу. Здійснити це можна лише через процес планування, організації, мотивації та контролю спільних дій.

Серед суб'єктів управління фінансовою безпекою – керівники банківських установ, а у великих за розмірами банках створюються відповідні служби безпеки банку, які виконують завдання, пов'язані з контролем операцій щодо незаконно отриманих коштів і забезпеченням зберігання готівки, фінансових документів, цінних паперів.

Основні об'єкти управління фінансовою безпекою – не лише фінансові ресурси (капітал, залучені та позичені кошти), за допомогою

яких банк виконує свою діяльність, але й ті сфери, які він обслуговує [5].

Потрібно зазначити, що для ефективного управління фінансовою безпекою банку потрібна наявність високого ступеня гармонізації, узгодження фінансових інтересів суб'єктів господарювання банку з інтересами навколишнього середовища.

Формування системи управління у сфері забезпечення фінансової безпеки банку відбувається на основі поставленої мети. Науковці формують мету управління фінансовою безпекою банку по-різному [7]:

- по-перше, це досягнення максимальної стабільності функціонування і навіть створення основи й перспектив зростання незалежно від об'єктивних та суб'єктивних загрозливих факторів;
- по-друге, це усунення можливостей завдання шкоди банку або втрати ним вигоди, забезпечення його стійкого й максимально ефективного функціонування в цей час та накопичення достатнього потенціалу розвитку для зростання в майбутньому, якісна реалізація операцій та угод;
- по-третє, підтримка стану, який характеризується збалансованістю й стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз [4].

Отже, ефективна політика управління фінансовою безпекою банку повинна мати на меті план дій щодо забезпечення стабільних показників фінансового стану банку як у поточному, так і в перспективному періодах, та усунення можливості впливу зовнішніх і внутрішніх загроз його безпеці.

Висновки. Управління фінансовою безпекою банку – це є особливий вид здійснення фінансового менеджменту фінансово-кредитної установи, який спрямований на забезпечення найвищих результатів фінансової діяльності банку та мінімізації впливу загроз в процесі досягнення

фінансових інтересів як в короткостроковому, так й у довгостроковому періоді. Забезпечення ефективної взаємодії усіх елементів системи управління фінансовою безпекою банку дозволить досягти запланованих результатів банківської діяльності за певний період.

Література

1. Савчук А. В. Управління фінансовою безпекою комерційного банку / А. В. Савчук // Фінанси і кредит. – 2014. – С. 306–307.
2. Голобородько Ю. О. Теоретичні підходи до розкриття сутності та складових фінансової безпеки банківських установ / Ю. О. Голобородько // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.12. – 2012. – С. 194 – 198.
3. Дмитров С. О. Управління фінансовою безпекою комерційного банку / О. С. Дмитров // Фінансовий простір. – № 2 (6). – 2012. – С. 11 – 15.
4. Зубок М. І. Безпека банківської діяльності : навч. посібн. / М. І. Зубок. – К. : Вид-во КНЕУ, 2002. – 190 с.
5. Котковський В. С. Чинники забезпечення фінансової складової безпеки банківської діяльності / В. С. Котковський, В. В. Орлов // Вісник економіки транспорту і промисловості. – № 38. – 2012. – С. 50–54.
6. Савчук А. В. Управління фінансовою безпекою комерційного банку / А. В. Савчук // Фінанси і кредит. – 2014. – С. 306–307.
7. Корнієнко Ю. В. Фінансова безпека банків як об'єкт наукового дослідження / Ю. В. Корнієнко // Фінанси, облік і аудит : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2011. – Вип. 17. – С. 108–114.